

Eesti strateegilise kommunikatsiooni kilde 2015-2016

Ilmar Raag, VKB strateegilise kommunikatsiooni nõunik

Aleksei Günter, VKB nõunik

I OSA - STRATEEGILISE KOMMUNIKATSIOONI DEFINEERIMINE EESTIS

Psühholoogilise kaitse ümber toimunud diskussioon Eestis viis antud valdkonna terminoloogia ja deontoloogia täpsustamiseni 2015. aastal. Eelkõige oli see kantud arusaamast, et meie olulisemad partnerorganisatsioonid, Euroopa Liit ja NATO, kasutavad psühholoogilise kaitse termini asemel mõistet “strateegiline kommunikatsioon”. Samas tuleb tunnistada, et selle mõiste kasutus ei ole kõikjal ühesugune ja nii võib eristada kahte suunda:

1. Proaktiivne riigi strateegilise tasandi kommunikatsioon
2. Vaenulikele mõjutusele vastutegevuse kontseptsioon

Esimene nn. „proaktiivne“ suund vastab üldisemale akadeemilises kirjanduses levinud arusaamisele strateegilisest kommunikatsioonist kui juhtimistasandi tähelepanust kommunikatiivsetele tegevustele, et edendada organisatsiooni eesmärke.¹ Sellisena kasutatakse strateegilist kommunikatsiooni suvaliste organisatsioonide, firmade, aga ka riikide puhul ja ei piirdu kindlasti ainult julgeoleku valdkonnaga. Kuna kõik, mida inimesed teevad, omab tähendust teiste inimeste jaoks, siis riigi kontekstis on strateegiline kommunikatsioon pigem üks poliitikategemise vormidest, kui lihtsalt poliitika kommunikeerimine. Igal juhul ei ole tegemist täiesti uute tegevustega riigivalitsemises, vaid pigem juhtimisfilosoofiaga. Kui USA kaitseministeerium seda esimest korda ametlikus terminoloogias esitles 2001. aastal, siis käsitleti strateegilist kommunikatsiooni kui riigi strateegiliste sõnumite mõtestamist ja levitamist nii sõna kui tegudega.² See tähendab kogu organisatsiooni kõikide tähenduslike aspektide raamistamist kindlate põhimõtete järgi. Antud arusaamist mööda eeldab strateegiline kommunikatsioon, et organisatsiooni teod kõnelevad rohkem kui sõnad. Taoline käsitlus on paratamatult juhtkonna keskne, kellel on volitus mitte ainult rääkida, aga ka tegusid korda saata.

Oluliseks diskussioonikohaks on riigi strateegilise kommunikatsiooni eesmärgi küsimus. Kui USA sõjalisest traditsioonist tulnud definitsioon ütleb, et strateegiline kommunikatsioon peab “/.../ looma, tugevdama ja säilitama USA huvidele ja poliitikatele vajalikke tingimusi /.../”, siis Ühendkuningriigi valitsuskommunikatsioon seob strateegilise kommunikatsiooni rohkem ärifirmades kasutuses olnud „käitumisliku muudatuse“ (*behavior change*) kontseptsiooniga, mille kohaselt on ka poliitika peamiseks eesmärkideks käitumuslike hoiakute muutmine. See võib teinekord olla ka midagi väga konkreetset. Näiteks briti julgeoleku valdkonnas on täna strateegiline kommunikatsiooni üheks suunaks radikaliseerumise vastane tegevus veenmaks inimesi mitte ühinema *Daesh*-i terrorivõrgustikega.

Iseenesest võivad taolised enesekehtestamise eesmärgid tekitada ka hirmu manipulatsiooni ees, ent samas on nii USA kui Ühendkuningriikide strateegilise kommunikatsiooni eelduseks võistleva kommunikatsioonikeskkonna olemasolu. See tähendab, et sõnavabaduse tingimustes võistlevad korraga väga paljud erinevad huvigrupid inimeste poolehoiu ja liitumise nimel, nii et valitsuskommunikatsioon on alati vaid üks paljudest elanikkonda

¹ (Lobjakas, 2015) (Hallahan, 1, 2007)

² (Joint Publication 1-02: „Department of Defense Dictionary of Military and Associated Terms“, April 2001, as amended 15 February 2016), Washington D.C., 12. April 2001, (as amended through 17 March 2009)

ühendada püüdvatest häälestest. Just monopoli puudumine kommunikatsioonis annab valitsusele eetilise õiguse püüda inimesi veenda oma tulevikuvisioni headuses.

Praktilise töökorralduse mõttes on oluline eristada strateegilist kommunikatsiooni üldist tasandit, mis haarab kogu ühiskonda ja praktilist, millega tegelevad poliitikud ja ametnikud.

Kõige kõrgemal tasemel võib Eesti riigi esimeseks strateegiliseks kommunikatsiooniks pidada iseseisvuse väljakuulutamist, mis kahtlemata edastas olulise sõnumi väga paljudele inimestele – “Manifest kõigile Eestimaa rahvastele.” Reeglina on demokraatlikus riigis kõrgemal tasandil strateegilise kommunikatsiooni allikaks rahvas, kes annab riigile mandaadi. Eesti strateegilise kommunikatsiooni alusdokumendiks on põhiseadus ja seejärel valitsuse tegevusprogramm, mis tuleneb valijate erakondade eelistustest. Sealtsi edasi võime näha, et strateegiline kommunikatsioon ongi lahutamatu seotud poliitikaotsustega ja sellisel viisil võib ta kas õnnestuda või mitte. Praegust Eesti strateegilist kommunikatsiooni mõjutavad paljud varasemad poliitika otsused – näiteks kodakondsusseadus, keeleseadus, Euroopa Liiduga ühinemise referendum, Pronksõduri teisaldamine jne. Sellesse ritta võib lisada ka ametnike tasandil kõrgemale tõusnud rituaalse tähendusega sündmused, mis regulaarselt aktualiseerivad riigi põhinarratiivi: Vabariigi aastapäeva tähistamine, laulupidu, jõulud jne. Neil kõigil tegudel on järeloomu, nad on kõnetanud inimesi ja määravad tänaseni inimeste käitumist. Riigikorra rituaali mõttes on strateegilise kommunikatsiooni peamiseks sündmuseks Eestis valimised, mis edastab sõnumit kogu rahva määravast rollist riigi saatuse kujundamisel.

Strateegilise kommunikatsiooni praktilisel tasandil lahendavad poliitikud ja ametnikud erinevaid kommunikatiivseid olukordi, juhindudes strateegilisel tasandil paika pandud juhustest. Strateegilise kommunikatsiooni osakonnad ja nõunikud juhivad seega oma institutsiooni töös rahvalt saadud mandaatidest, kus ülimuslikuks dokumendiks on põhiseadus ja seejärel valimiste läbi toetuse saanud poliitikaprioriteedid. Praktikast võib taoline igapäevane tegevus seisneda erinevate ametkondade seisukohtade ühtlustamises ja taktikalisele tasemele kommunikatiivse ülesande püstitamises. Näiteks kui terroriohu korral Euroopas hindas PPA strateegiliseks eesmärgiks ühiskonna rahustamise, siis üheks vastuseks oli politseipatrullide lisamine Eesti tänavapilti, isegi kui ametlik ohuhinnang meil suurt ohtu ei näinud. Samas võib see väljenduda ka erinevate valdkondade lõikes strateegilistele arengutele suunatud teadlikkuse kampaaniates. Näiteks kui Maanteeamet luges liiklusohutuse oma strateegiliseks küsimuseks, siis oli üheks strateegilise kommunikatsiooni rakenduseks “Pane turvavöö kinni” kampaania.

Kuna organisatsiooni strateegiline juhtimine arvestab pikaajaliste eesmärkidega, siis iseloomustab sama ka strateegilise kommunikatsiooni planeerimist. Niisamuti eristab taktikalise tasandi kommunikatsioonist strateegilist tasandit laiema konteksti kujundamise vajadus. Kui taktikalisel tasandil hoiatatakse inimesi üleujutuse ajal mingisse piirkonda minemast, siis strateegilisel tasandil tegeletakse elanikkonnakaitsega, et inimesed oskaksid hädaolukorras ka ise hakkama saada. Näiteks ka vabatahtlike päästjate tegevuse toetamine on strateegiline kommunikatsioon, sest saadab elanikkonnale nende enda vastutuse vajalikkuse sõnumit.

Teistsugust arusaama strateegilisest kommunikatsioonist ehk nn. „vastutegevuse“ kontseptsiooni sisaldab näiteks EEAS (*European External Action Service*) Ida strateegilise kommunikatsiooni rakkerühma- ja NATO Riia strateegilise kommunikatsiooni oivakeskuse töös. Isegi kui nende tegevus sisaldab proaktiivse kommunikatsiooni elemente, on nende praktilise tegevuse üheks ülesandeks vaenulikele mõjutustegevustele vastutegevus, mis

samastub suuresti Eesti käsitlesega psühholoogilisest kaitsest. See tähendab eelkõige reaktiivset tegevust.

Eesti praegune terminoloogiline aparaat lähtub eeldusest, et me ei saa kaitsta midagi enne kui me ei tea, mida me kaitseme. Seetõttu me eristame proaktiivse suunitlusega strateegilist kommunikatsiooni reaktiivest psühholoogilisest kaitsest. Sellisel kujul on need terminid kirjutatud ka Eesti julgeolekupoliitika aluste 2016. aasta redaktsiooni ja Riigikaitse Arengukavasse 2017-2026.

Ka Eesti strateegilise kommunikatsiooni eelduseks on demokraatlik riigikord ja sõnavabadus, mis tähendab, et valitsuskommunikatsioon on ühiskonnas vaid üks paljudest võistlevatest häältest opositsiooniliste erakondade, äriorganisatsioonide, kodanikeühenduste ja välisriikide kommunikatsiooni kõrval. Riik toimib sel puhul sarnaselt konkurentsiametile, kes peab jälgima mitmekesise infokeskkonna ja ausa konkurentsi järele.

1.1. Mis on Eesti strateegiline kommunikatsioon?

Eesti strateegiline kommunikatsioon tähendab riigi tegevuse planeerimist ning koondamist ühtseks kommunikatiivseks tervikuks ja selle edastamine ühiskonnale.

Eesti strateegilise kommunikatsiooni põhimõteteks on dialoog, väärtused, teod ja osalus:

- **Dialoog** tähendab suhestumist nii ühiskonda tervikuna, kui ka sihtauditooriumitesse eraldi. Dialoog võib toimuda läbi meedia, aga ka avaliku arvamuse küsitluste või otsesuhtluse vormis. Dialoogi mõtteks on üksteisest parem arusaamine, kuna näiteks vanamoodsa massikommunikatsiooni või ühesuunalise propaganda puuduseks on paratamatu kommunikatsioonivigade tekkimine. Ülimaks dialoogi vormiks on valimised.
- **Väärtused**, mis määravad tegusid, selguvad läbi ühiskonnaga peetud dialoogi. Väärtused peegeldavad seega alati mingi olulise osa elanikkonna soove, mis on saanud oma vormistuse ka põhiseaduses. Väärtuste teadvustamine määrab selle, kuidas riik olukordi lahendab.
- **Teod** on olulisemad kui sõnad. Sõnad saavad tegusid vaid toetada. Tõsi, tegusid on võimalik erinevalt mõista ja siin astub mängu ka kommunikatsioon, kuid kommunikatsioon ilma tegudeta on tõesti vaid tühi kott, mis ei seisa püsti.
- **Osalus** tähendab, et kui oluline osa elanikkonnast ei osale strateegilises kommunikatsioonis sidusrühmadena, siis on see kommunikatsioon juba ette läbi kukkunud. Osalus seostub selliste märksõnadega nagu konteksti kujunemine ja inimvõrgustikud, mis on määravaks teguriteks avalikus ruumis ringlevat sõnumite tõlgendamiseks.

1.2. Mis on psühholoogiline kaitse?

Psühholoogiline kaitse on strateegilise kommunikatsiooni üks suundadest, mille ülesandeks on vastutegevus vaenulikele inforünnakutele. Vajadus psühholoogilise kaitse järele tuleneb mitmete välisriikide ja terroriorganisatsioonide sõjalistest doktriinidest, mille kohaselt rünnatava ühiskonna kognitiivne mõjutamine on üks sõjapidamise viisidest. Seega, kui

võimalikud vastased on teatanud, et neil on valmidus ka meie ühiskonda rünnata kognitiivse taju keskkonnas, siis peame me sellele reageerima. Eesti psühholoogilise kaitse ülesanne on ühiskonna julgeolekualase olukorrateadlikkuse tagamine ning manipulatsiooni ja valetabe neutraliseerimine. Psühholoogilise kaitse eelistatuid meetodeid on ühiskonna teavitamine rünnakutest, manipulatsioonidest ja valetabest ning kogu ühiskonnale võimalikult mitmekesise teabe kättesaadavuse tagamine. Psühholoogilist kaitset arendatakse kõigi kodanikuühiskonna osaliste koostöös.

Kuna psühholoogiline kaitse tegeleb põhimõtteliselt strateegilise kommunikatsiooni kaitsega, siis käsitleb Eesti psühholoogilist kaitset eelkõige strateegilise kommunikatsiooni aladistsipliinina.

II OSA - 2015 JA 2016 AASTA STRATEEGILISE KOMMUNIKATSIOONI ARENG

Paljude muude mõjude kõrval tõi sõda Ukrainas kaasa strateegilise kommunikatsiooni järsu tähtsustamise Läänes. Kui varem oldi näiteks telekanali *Russia Today* tegevust vaadatud pigem irooniliselt, siis Krimmi annekteerimisega kaasnenud Venemaa infooperatsioonid olid piisaks karikas, mis tõid mõjutustegevuse teemad ka Lääne avalikkuse teadvusesse. Selle laine harjal käivitati ka mitu rahvusvahelist tähelepanu leidnud organisatsiooni.

2.1. NATO strateegilise kommunikatsiooni oivakeskus

NATO strateegilise kommunikatsiooni oivakeskus Riias on eelkõige mõttekoda, mis teostab uuringuid, organiseerib koolitusi ja annab poliitikasoovitusi. Ametlikult saadi NATO akrediteering juba 1. septembril 2014, kuid reaalselt võis selle organisatsiooni tööd jälgida alates 2015-st aastast. Eesti on selle oivakeskuse asutajaliige koos Saksamaa, Itaalia, Läti, Leedu, Poola ja UK-ga. 2015. aastal uuriti hübriidsõja varase eelhoiatuse märke, ISAF-i strateegilise kommunikatsiooni õppetunde Afganistanis, Venemaa informatsioonikampaaniat Ukrainas, trollindust Lätis, Daeshi propagandategevust NATO riikides jne. Kõik need uuringud on avalikult oivakeskuse kodulehel olemas.³

2.2. Euroopa Liidu Ida strateegilise kommunikatsiooni rakkerühm

2015. aasta 19. jaanuaris esinesid UK, Taani, Leedu ja Eesti välisministrid avaliku kirjaga Euroopa Liidu kõrgemale välisesindajale, nõudes Euroopa Liidu samme Vene Föderatsiooni infosõja vastu.

Selles kirjas visandati ka neli suunda, millest Euroopa Liit peaks lähtuma oma vastutegevuses.

- **Teadlikkus.** Avalikkus peab olema teadlik informatsiooniga manipuleerimisest ja desinformatsioonist. Valed tuleb ümber lükata.
- **Alternatiivid** – Mingi ühiskonna grupi jäämine vaid ühe infovoolu haardesse on halb. Eelkõige on haavatavad venekeelsed kogukonnad Läänes. Seetõttu tuleb neile pakkuda nende endi keeles ka alternatiivseid infoallikaid.
- **Oma väärtuste kinnitamine** – Valeuudiste ja valefaktide ümberlukkamisest ei piisa. Alati tuleb samas kinnitada ja seletada ka oma põhimõtteid.
- **Regulatsioonid** – Seoses tehnoloogia ja ühiskondade arenguga tuleb pidevalt üle vaadata seadusandlik raamistik, mis reguleerib kommunikatsiooni ja informatsiooni ühiskonnas.

Kirjas oli mainitud metodoloogilist ohtu, et informatsiooni käsitlemisel aetakse sassi „nähtavus ja mõju“. Teisisõnu, kõik mis on välja öeldud ja mis on meedias nähtav, ei tähenda automaatselt olulist mõju ühiskonnale.

³ <http://www.stratcomcoe.org>

Üks selle kirja olulisemaid sõnumeid peitus hoiakus, et Lääs ei pea vastama propagandale vastupropagandaga. Meie vaba ja avatud ühiskonna põhiväärtusi ei tohi ka kaotada. Selle väitega võib skolastiliselt vaielda, kuna propaganda defineerimine on samuti väga laialivalgub. Kui propagandat defineerida lihtsalt kui “veenmise kommunikatsiooni”⁴, siis ei ole see iseenesest vastuolus vaba ja avatud ühiskonna põhiväärtustega. Seda enam, et ükskõik, mida me ei teeks, et seisneb see ju inimeste vastupidises veenmises. Eesti jaoks on vaenuliku mõjutustegevuse puhul esimeseks tunnuseks vaenuliku kavatsuse olemasolu. Näiteks rääkides vigasest informatsioonist, võib osa sellest kvalifitseerida tööõnnetuseks. Kui aga on võimalik tuvastada, et faktide moonutamine on tehtud teadlikult, siis tuleb paratamatult küsitleda faktide moonutaja motiive.

Aprillis asutati EEAS (*European External Action Service*) juurde Ida strateegilise kommunikatsiooni rakkerühm, kus lisaks Idapartnerlusriikides tehtavale proaktiivsele teavitustööle, alustati üsna traditsioonilisel viisil vene desinformatsiooni kaardistamist ja paljastamist. Praeguseks on jõutud regulaarselt ilmuva uudiskirjani „Desinformatsiooni ülevaade“.⁵ Samas ei ole kõikides Euroopa Liidu riikides ühest arusaama Ida strakom meeskonna arenduse suhtes ja see on takistanud ka tõhusamat tegutsemist. Pigem võib täna rääkida erinevate riikide eraldiseisvast valmisolekust panustada alternatiivsete venekeelsete infoallikate töösse.

2.3. Julgeolekualase strateegilise kommunikatsiooni nõuniku ametikoht Riigikantseleis

Rohkem kui rahvusvahelised arengud, sai Eestis tähelepanu osaliseks psühholoogilise kaitse nõuniku ametikoha toomine Riigikantselei julgeoleku ja riigikaitse koordinatsioonibüroost Valitsuse kommunikatsioonibüroo alla. Kuna samal ajal toimus ka sellel ametikohal vastutajate vahetus, kus Uku Arold andis töö üle Ilmar Raagile, siis jäi avalikkuses paljudele mulje, et Eestis alles 2015. aastal loodi psühholoogilise kaitse nõuniku ametikoht. Ajakirjanduses esitati koguni hinnanguid, mille kohaselt loodi Eestisse propagandaministeerium. Samal ajal ei olnud tekkinud avalik arutelu ainult negatiivse mõjuga, sest tervikuna on antud temaatika jõudnud palju laiemale avalikkuse ette ja see oli ka tehtud muudatuse üks peamistest eesmärkidest.

Psühholoogilise kaitse nõuniku ülesanneteks olid tegelikult suhteliselt maised tegemised:

1. **Analüüs.** Monitoorida meediat ja avalikku arvamust julgeolekuteemalistes küsimustes, et hoida sotsioloogilist olukorratäpsust julgeolekuga seotud ministeeriumites ja ametites.
2. **Koordinatsioon.** Koordineerida erinevate julgeolekuga seotud asutuste kommunikatsiooni, et valitsuskommunikatsioon neis küsimustes esindaks ühtemoodi mõistetud seisukohti.
3. **Valitsuskommunikatsioon kriisi ajal.** Arendada valitsuskommunikatsiooni hädaolukordade ja suuremate kriiside aegse reageerimise võimekust, mis on seotud vajadusega kiiremlt tegutseda ja vastata suuremale hulgale päringutele nii Eesti kui välismaa avalikkuselt. Seda mudelit kutsume „Kommunikatsioonikeskuseks.“
4. **Avalikkuse teavitamine.** Informeerida avalikkust pahatahtlikust desinformatsioonist.

⁴ Baines, Paul R, O’Shaughnessy, Nicholas J., *Introduction: Advances and Contemporary Issues in Propaganda Studies*, in “Propaganda: vol IV, *Advances and Contemporary Issues in Propaganda Studies*”, Ed. Baines, Paul R, O’Shaughnessy, Nicholas J, SAGE, 2013, p.viii

⁵ Eeas.europa.eu/euvdsinfo/

5. **Nõustamine.** Vastata ise või nõustada Peaministri bürood julgeolekualaste päringute vastamisel.

Lähtudes seadustest on nõuniku ülesanne muuhulgas sõnavabaduse kui väärtuse kaitsmine, mis tähendab ka seda, et nõunikul ei ole õigust tsenseerida kedagi, niisamuti ei ole tal võimu sekkuda kohtute, avalik-õiguslike institutsioonide tegevusse (näit. ERR)

Kuna aga Eesti peamised partnerriigid kasutavad peamiselt strateegilise kommunikatsiooni mõistet ja samas on ka Eestis toimunud sisulised arengud valdkonna juhtimises, siis otsustati ka Eestis hakata kasutama just seda psühholoogilisest kaitsest laiemat terminit. Vastavalt muudeti ka psühholoogilise kaitse nõuniku ametikoht ümber strateegilise kommunikatsiooni nõuniku ametikohaks. Seejuures on VKB-s on kaks strateegilise kommunikatsiooni nõunikku. Üks tegeleb julgeolekuga ja teine majandus ja halduspoliitikaga.

2.4. ETV+

Venekeelse telekanali loomist Eestis käsitletakse tihti kui strateegilise kommunikatsiooni olulist sammu, mille sümboolne tähendus on suurem, kui lihtsalt ühe telekanali avamine. Eesti jaoks tehti oluline valik juba 2014. aastal kui otsustati avada 2015. aastal venekeelne avalik-õigusliku telekanal. Oluline oli sel puhul arusaam, et Eesti valikuks oli Eesti venekeelse elanikkonna kohalikkude identiteeti toetava kanali loomine ja mitte Kremli propagandale vastupropaganda kanali tegemine. Juba oma sünnihetkest alates sai see kanal suure rahvusvahelise tähelepanu osaliseks ja omamoodi edulooks. Eestlasi toodi eeskujuks just seetõttu, et reageerides Kremli narratiividele, me hoidsime alal avatud ja demokraatliku ühiskonna ideaale ja ei alustanud tsensuurist või Kremli vastupropaganda kampaaniatest. Samal ajal jäi alternatiivse ideena õhku vajadus toetada Venemaa demokraate-dissidente, kellest paljud on kolinud muuhulgas ka Balti maadesse. (vt. www.medusa.io, Artemy Troitsky, Andrei Kuzitshkin jne) Senine praktika näitab, et ETV+ praegune kohalike elanike teenindamise kontseptsioon ei ole ühildunud laiemale auditooriumile mõeldud vene demokraatlike jõudude platvormi ideega. Samas on ERR valik olnud selge: prioriteet Eesti avaliku-õigusliku kanalina on ikkagi eesti elanikkond.

2.5. Tegevusi strateegilise kriisikommunikatsiooni arendamisel

Ühiskondlik sidusus, kui Eesti strateegilise kommunikatsiooni peamine väljakutse.

2015. aasta esimesel poolel toimus rida konsultatsioone erinevate ametkondade, huvigruppide ja vabaihendustega, et defineerida Eesti strateegilise kommunikatsiooni peamised suunad. Nendeks said ühelt poolt vajadus parandada valmisolekut ametkondadeüleseks tegutsemiseks suurte kriiside ajal ja teisalt kõik tegevused, mis parandavad ühiskonna sidusust. Eelkõige tõid konsultatsioonid välja, et strateegilise kommunikatsiooni peaküsimus Eestis on eesti ja venekeelse elanikkonna rahumeelse kooseksisteerimise küsimus. Seda käsitleti aga valdkonnana, mida ainult kommunikatsiooniga ei lahenda.

Kriisikommunikatsioon Siseministeeriumi haldusalas.

Halduslike ümberkorralduste hulka kuulub ka kriisikommunikatsiooni viimine Siseministeeriumi vastutusalale. See on peamiselt seotud sellega, et Siseministeeriumi kureerida on enamuse hädaolukordade lahendamise plaanid (HOLP). See tähendab ka iga hädaolukorra lahendamise juurde kuuluvat kommunikatsiooniplaani. Samas on kriisiaegne

strateegiline kommunikatsioon endiselt Riigikantselei vastutada. Sisuliselt tähendab see seda, et erinevate hädaolukordade puhul jätkavad vastutavad ametkonnad oma taktikaliste- ja operatiivtasandiliste tegevustega, samal ajal kui Riigikantseleile jääb ka kriiside puhul laiem ametkondadeülene kommunikatsiooni koordineerimine, ja kriisilahendamist juhtiva ametkonna toetamine.

Õppused

2015 aastal toimus valitsuse tasandil kriisiõppus, kus mängiti läbi ka strateegilise kommunikatsiooni elemente. Neist olulisem oli olukorra sotsiaalse analüüsi lisamine valitsuse otsuseprotsessi. Sama õppuse käigus harjutati ka koostööd erinevate ministeeriumite ja ametite vahel kriisi ajal eeldusel, et kriiside ajal suureneb plahvatuslikult avalikkuse nõudlus informatsiooni järele.

2016. aastal valmib uus Riigikaitse arengukava aastateks 2017-2016. Ka sellesse dokumenti on sisse kirjutatud strateegilise kommunikatsiooni põhimõtted ja eelkõige tegevus riigikaitse kriiside ajal.

2.6. Elanikkonnakaitse rakkerühma käivitamine

Riigikantselei juhtimisel käivitati Elanikkonnakaitse rakkerühm, mille ülesandeks on välja töötada tegevused ja juhised ühteaegu nii elanikkonnale kui ka ametkondadele, et tagada inimeste turvalisus erinevate hädaolukordade ja kriiside ajal. Vale oleks elanikkonna kaitset pidada ainult sõjaaja distsipliiniks koos varjendite ja lahingute temaatikaga. Tunduvalt tõenäolisemateks kriisideks on erinevad hädaolukorrad keskkonna saastumisest kuni tulekahjude või üleujutusteni. Soome vastav kontseptsioon näiteks puudutab äärmusliku kriisina ka elanikkonna evakueerimist aatomielektriijaamade avariide korral. Ka Eesti rakkerühma töö sisaldab välisriikide töö analüüsi.

Valmiv kontseptsioon puudutab üleriigilisi meetmeid nii ametkondadele ja firmadele näiteks elutähtsate teenuste tagamisel, aga teisalt on oluline inimese võimekus ka eraldiseisvalt tegutseda kriitilistes olukordades, olgu selleks siis pikaajaline elektrikatkestus, tulekahju, keemiline reostus jne.

Rakkerühma juhiks sai Päästeteenistuse taustaga Margo Klaos. Kommunikatsioonil on selles valdkonnas oluline roll kuivõrd vajalik teave peab jõudma igäheni ühiskonnas.

Elanikkonnakaitse rakkerühma esimene vaheraport valmib 2016 detsembris ja Elanikkonnakaitse kontseptsioon 2017 lõpuks.